

ВІДГУК офіційного опонента

доктора медичних наук, професора **Суханової Ауріки Альбертівни**
на дисертаційну роботу Сафонова Романа Анатолійовича
«Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією»,
подану на здобуття ступеня доктора наук в галузі знань 22 Охорона здоров'я
за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація «Акушерство та гінекологія»)

Актуальність обраної теми

На сьогодні генітальний пролапс (ГП) вважається скритою епідемією, яка вражає від 10 до 58% жінок, особливо похилого віку, що може бути пов'язано з тяжкою працею, утрудненими пологами, родовим травматизмом. У структурі гінекологічної захворюваності генітальний пролапс займає провідні позиції, а серед показань до оперативних втручань у гінекологічній практиці ГП посідає третє місце після доброякісних пухлин та ендометріозу, що підтверджує актуальність та значимість проблеми.

Ураховуючи той факт, що кількість жінок похилого віку постійно зростає, проблема ГП та супроводжуваних його соматичних захворювань усе більше набуває актуальності. Вважається, що вже зараз 10-15% жіночого населення потребує хірургічного лікування ГП. Згідно іншим дослідженням, більше 40% хворих на інконтиненцію мали проблему з молодого віку. У 15-30% пацієток, які перенесли операцію з приводу ГП, виникають рецидиви, що вказує на необхідність пошуку нових діагностичних та лікувальних методів корекції пролапсу тазових органів. Тому обрана тема дисертаційної роботи Сафонова Романа Анатолійовича «Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією» не викликає сумнівів за своєю актуальністю.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота є фрагментом НДР кафедри акушерства та гінекології № 2 ХНМУ: «Оптимізація діагностики та лікування при захворюваннях репродуктивної системи жінок» (номер державної реєстрації 0118U000931) та «Оптимізація діагностики, лікування захворювань репродуктивної системи та ускладнень вагітності у жінок з екстрагенітальною патологією» (номер державної реєстрації 0121U110923).

Наукова новизна результатів проведених досліджень та їх наукова обґрунтованість

Наукова новизна отриманих автором результатів роботи є суттєвою та полягає у тому, що на сучасному науково-методичному рівні отримано нові дані

про аспекти патогенезу ГП, встановлена роль маркерів ендотеліального статусу, рецепторів естрогенів в розвитку ГП на підставі імуногістохімічного дослідження тканин тазового дна. В експерименті на клітинному рівні проведено порівняння біосумісності та біобезпеки сітчастих імплантів та шовного матеріалу, а на моделі мишей визначеній вплив різних сітчастих імплантів на тканини статевої системи, доведено переваги та недоліки різних методів лікування генітального пролапсу.

Визначено вплив соматичних захворювань на розвиток і перебіг ГП, отримані відомості щодо особливостей кровотоку в органах малого таза та тазового дна, ультразвукових та томографічних показників в залежності від ступеня тяжкості клінічних прояв генітального пролапсу та при його рецидивах. Розроблено показання, оптимальні комплексні диференційовані схеми обстеження та хірургічного лікування генітального пролапсу з урахуванням персоніфікованого підходу. Науково обґрунтована розробка сучасних хірургічних методів лікування ГП, профілактики рецидивів, визначення показань та критеріїв відбору з індивідуальним підходом, в залежності від віку жінки та наявності соматичних захворювань, проведена оцінка ефективності лікування на основі найближчих та віддалених результатів. Проведене оцінювання якості життя жінок після хірургічного лікування з приводу ГП за допомогою розробленого здобувачем опитувальника якості життя.

Теоретичне значення роботи

Проведене дослідження дозволило теоретично обґрунтувати та вирішити актуальну наукову проблему, що полягає в зниженні рецидивів генітального пролапсу після оперативного лікування у жінок репродуктивного, перименопаузального та похилого віку шляхом уточнення клініко-патогенетичних аспектів розвитку даної патології та оптимізації лікувальних заходів. На основі клініко-статистичного аналізу встановлені основні фактори ризику розвитку генітального пролапсу за допомогою експериментальних, імуногістохімічних, гормональних, ультразвукових, еластографічних, томографічних досліджень, уточнено нові ланки патогенезу ГП, виникнення післяопераційних ускладнень, розроблено персоніфіковані лікувальні заходи генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією з урахуванням отриманих діагностичних критеріїв.

Практичне значення отриманих результатів

Здобувачем розроблено практичні рекомендації для встановлення основних факторів ризику розвитку генітального пролапса, удосконалено алгоритм

діагностичних і хірургічних заходів, які основані на експериментальних даних із застосуванням сучасних імуногістохімічних методів. На підставі проведених клініко-лабораторних досліджень вдосконалені критерії діагностики та комплексної корекції порушень тазового дна в жінок з генітальним пролапсом та екстрагенітальною патологією в різні вікові періоди, що сприятиме в клінічній практиці зниженню рецидивів захворювання. Розроблений автором опитувальник якості життя жінок, які перенесли оперативне втручання з приводу генітального пролапсу, рекомендований для впровадження в гінекологічну практику.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на відповідному методологічному рівні.

Дисертаційна робота побудована на достатньому клінічному та експериментальному матеріалі, у дослідження було залучено 287 жінок, з яких 210 жінок з ГП та екстрагенітальною патологією (основна група), 77 жінок з ГП без екстрагенітальної патології (група порівняння) та 30 практично здорових жінок (контрольна група), що дозволило встановити структуру та частоту екстрагенітальної патології у жінок з генітальним пролапсом в залежності від віку пацієнтки, оцінити особливості параметрів клінічного, ультразвукового, гормонального статусу й імуногістохімічних показників тканин піхви у даної категорії пацієнток.

При виконанні роботи були застосовані клінічні, біохімічні, імуноферментні, ультразвукові, морфологічні, імуногістохімічні, експериментальні та статистичні методи дослідження.

Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel з використанням адекватних методів математично-статистичного аналізу.

Оцінка структури, змісту та форми дисертації

Структура дисертаційної роботи відповідає сучасним вимогам. Текст дисертації складається з анотації, вступу, аналізу сучасних поглядів на проблему генітального пролапсу, матеріалів та методів дослідження, семи розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів роботи, висновків, практичних

рекомендацій, списку використаних джерел та додатків. Використані джерела включають 446 найменувань, більшість з яких не перевищують терміну п'ять років та підкреслюють актуальність обраної здобувачем теми дослідження. Дисертаційна робота проілюстрована 50 рисунками та 44 таблицями.

Розділ 1 присвячений аналізу актуальних питань проблеми генітального пролапсу, в своєму складі містить три підрозділи, в яких детально описані та висвітлені питання етіології та патогенезу, класифікації генітального пролапсу. Прицільно вивчені та детально відображені питання генітального пролапсу як причини низької якості життя жінки в різні вікові періоди, а також методи діагностики та лікування генітального пролапсу в жінок з екстрагенітальною патологією.

Розділ 2 присвячений матеріалам та методам дослідження, складається з семи підрозділів. Здобувачем докладно проілюстровані програма та дизайн дослідження з описом груп та їх характеристикою, який складається з чотирьох етапів. Метою першого етапу було проведення ретроспективного аналізу медичної документації (9 333 медичні карти стаціонарного хворого), за допомогою якого вдалося встановити результати обстеження та лікування 409 пацієток з генітальним пролапсом. На другому етапі проведено проспективне клініко-лабораторне обстеження 287 жінок з пролапсом геніталій та екстрагенітальною патологією. Третій етап дослідження полягав у проведенні експерименту *in vitro* та *in vivo* на мишах, для порівняння шовного та сітчастого матеріалу, який використовується при хірургічному лікуванні жінок з генітальним пролапсом. Четвертий етап дослідження полягав у розробці індивідуального підходу до лікування жінок з генітальним пролапсом з урахуванням наявної екстрагенітальної патології. Автором описані основні діагностичні методи, які використовувалися, вони були сучасними та дозволили досягнути мети дослідження. Також детально описані статистичні методи дослідження, які були вірно обрані для вирішення поставлених задач.

Розділ 3 відображає ретроспективний аналіз способів лікування генітального пролапсу. Детально описана отримана інформація та її статистичний аналіз, які відображають менструальну функцію, репродуктивний анамнез, ускладнення перебігу пологів, структуру гінекологічної та соматичної патології 409 пацієток зі встановленим діагнозом генітального пролапсу.

Розділ 4 присвячений аналізу лабораторних та інструментальних результатів обстеження 287 пацієток з генітальним пролапсом, розподілений на п'ять

підрозділів, в яких здобувач детально пояснює їх важливу роль в діагностиці захворювання та описує клінічні, ультразвукові, доплерометричні, гормональні, імунгістохімічні методи діагностики та їх характеристики. Проведений порівняльний аналіз отриманих результатів обстеження хворих на ГП, грамотно та змістовно представлені підсумки дослідження.

Розділ 5 присвячений експериментальному дослідженню, метою якого було знайти оптимальний шовний та сітчастий матеріал для виконання операцій жінкам з генітальним пролапсом.

Розділ 6 присвячений обґрунтуванню та результатам лікування хворих з генітальним пролапсом в різні вікові періоди (репродуктивний, перименопаузальний, похилий вік).

У розділі 7 здобувачем охарактеризовані критерії включення хворих до різних варіантів хірургічного лікування в залежності від виду екстрагенітальної патології, детально описані групи та підгрупи дослідження. Також автор детально висвітлює етапи лікування хворих, результативність проведеної операції та частоту рецидивів.

Розділ 8 демонструє реабілітаційні заходи щодо профілактики рецидивів генітального пролапсу в жінок, які перенесли оперативне лікування.

В розділі 9 здобувач оцінює якість життя пацієток після хірургічного лікування генітального пролапсу за допомогою розробленого ним опитувальника.

Розділ «Аналіз та узагальнення результатів роботи» систематизує та об'єднує отримані результати дисертаційної роботи, обґрунтовує їх наукову та практичну новизну та значимість.

За результатами дисертаційного дослідження було сформовано 12 висновків, які повністю відповідають меті, розкривають завдання дослідження та логічно відображають зміст дисертаційної роботи. Висновки та практичні рекомендації базуються на результатах проведеного дослідження, є обґрунтованими та достовірними.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Результати дисертаційного дослідження повністю висвітлені в опублікованих роботах. За темою дисертації опубліковано 37 наукових праць, з них 22 статей (14 - у фахових виданнях України, 2 – у виданнях Євросоюзу, 8 – у виданнях, що індексуються в базі даних Scopus), 10 тез доповідей на міжнародних науково-практичних форумах. Автор має 3 патенти України на

корисну модель. Опубліковані матеріали дисертаційної роботи повністю відповідають вимогам до публікацій наукових досліджень та вичерпно відображають основні положення дисертації.

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Автором самостійно знайдені та проаналізовані джерела літератури з досліджуваної теми, визначена тема роботи, обґрунтована мета, завдання та методологія наукового дослідження, проведено клінічні спостереження й лабораторні обстеження тематичних жінок. Для виконання сформованих завдань дисертаційного дослідження здобувачем були застосовані сучасні методи діагностики та лікування. Автором використані адекватні до поставленої мети та сформованих завдань методи статистичного аналізу. Отримані наукові дані та сформовані в дисертаційній роботі положення не викликають сумніву.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації ознак порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикацій, фальсифікацій) не було виявлено.

Дискусійні запитання та зауваження щодо оформлення та змісту дисертаційної роботи

Суттєвих зауважень до змісту та оформлення дисертаційної роботи немає. Зауваження, які не знижують цінності дисертації в цілому і виправлені автором в процесі рецензування:

- у розділі «Результати клініко лабораторного обстеження» не повністю представлені результати біохімічних досліджень;
- у розділі «Аналіз та обговорення результатів дослідження» зустрічаються невдалі фразеологічні звороти.

У ході знайомства з дисертаційною роботою виникли наступні запитання:

- 1) Яку передопераційну підготовку Ви використовували у жінок із пролапсом геніталій?
- 2) Яке Ваше відношення до особливостей хірургічного пролапсу в жінок у різні вікові періоди?
- 3) Яка роль розробленого Вами опитувальника для пацієнток з генітальним пролапсом?

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора наук

Дисертаційна робота Сафонова Романа Анатолійовича «Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією» є завершеною науковою працею, має значну наукову новизну, теоретичне та практичне значення та вирішує актуальну проблему сучасної гінекології, присвячену лікуванню та профілактиці рецидивів генітального пролапсу в жінок з соматичною патологією.

Дисертація за своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, їх практичним і теоретичним значенням, ступенем обґрунтованості та достовірності наукових положень, сформульованих у висновках і практичних рекомендаціях, повнотою викладення матеріалу в наукових статтях та апробації на наукових форумах, повністю відповідає вимогам пунктів 7, 8, 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ від 17.11.2021 № 1197, і вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора медичних наук за науковою спеціальністю 14.01.01 «Акушерство та гінекологія».

Офіційний опонент
професор кафедри акушерства,
гінекології і репродуктології
Національного університету охорони
здоров'я України імені П. Д. Шупика,
доктор медичних наук професор

[Signature]
Ауріка СУХАНОВА

[Signature]
[Signature]
[Signature]

Дата надходження відгуку до спеціалізованої
вченої ради Д 26.613.02 26.04.2024

Вчений секретар
доктор медичних наук професор

[Signature]

Тамара РОМАНЕНКО